

Sensitiiviset tarinat – historiatiedon ja historiantutkijoiden tila suomalaisessa yhteiskunnassa

Raportti Historioitsijat ilman rajoja Suomessa -yhdistyksen
vaikean historian kyselystä historiantutkijoille

Kirjoittaja: Juho Korhonen
Historioitsijat ilman rajoja Suomessa ry
19.03.2025

Sisällys

Johdanto - Vaikea historia historiantutkijan työssä.....	2
Sensitiiviset tarinat – Historiatiedon ja -tutkijoiden tila suomalaisessa yhteiskunnassa.....	3
Kysely.....	4
Kyselyn tuloksia.....	5
Teemat.....	5
Julkisuus kuormittajana.....	5
Muut kuormittavuuden lähteet.....	8
Tuen tarve.....	8
Sensitiivisen menneisyydenhallinnan merkitys.....	9
Johtopäätöksiä.....	10
Liite 1: Kyselyn antia kuvaajina.....	12
Liite 2: Kysely vaikeasta historiasta museoammattilaisille: kyselyn saateteksti sekä kysymykset.....	17

Johdanto - Vaikea historia historiantutkijan työssä

Historia ja sen käsittely museoissa ja historiantutkimuksessa herättää tunteita moneen suuntaan. Menneisyys on täynnä meille merkityksellisiä tapahtumia, joista jotkut ovat monin tavoin raskaita ja kuormittavia tai niiden käsittelyyn liittyy merkittävää historiapoliittista mielenkiintoa tässä hetkessä. Nämä aiheet saattavat olla ovat itsessään raskaita niiden parissa työskentelevälle ammattilaiselle, joskus taas esimerkiksi museoasiakkaille tai suurelle yleisölle. Julkinen keskustelu vaikean historian tulkinnoista taas kärjistyy varsinkin sosiaalisessa mediassa ajoittain konflikteiksi.

Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto MAL ry ja Historioitsijat ilman rajoja Suomessa ry selvittivät kyselyiden avulla historian parissa työskentelevien ammattilaisten kokemuksia vaikeiden historiallisten aiheiden käsittelystä museotyössä ja historiantutkimuksessa.

Kummallekin ryhmälle oli oma kyselynsä. Kyselyissä tiedusteltiin pääpiirteittäin samoja asioita; mitkä aiheet koetaan työssä vaikeiksi tai sensitiivisiksi, kuka näin kokee ja millaisia vaikutuksia tällä on työhön ja ammattilaisiin itseensä sekä millaisia mahdollisia tuen tarpeita vastaajilla on. Historiantutkijoiden kyselyssä tiedusteltiin myös aiheiden mahdollista vaikutusta tutkimusrahoitukseen ja opetukseen. Kummassakin kyselyssä oli taustoittavia kysymyksiä esimerkiksi työuran pituudesta.

Kyselyn vastauksia kerättiin Internetissä Webropol-alustalla 17.4.-12.5.2024 välisenä aikana. Kyselyyn vastasi yhteensä 46 historiantutkijaa ja 79 museoammattilaista. Kummastakin kyselystä on tehty oma raporttinsa.

Vaikeiksi aiheiksi vastaajat nostivat kummassakin kyselyssä erityisesti sodat ja sisällissodan, rasismien, kolonialismin ja vähemmistöjen tarinat. Erityisesti sisällissota onkin aihe, jonka suomalainen yhteiskunta yhä kokee vaikeaksi huolimatta jo vuosikymmenet jatkuneesta avoimesta tutkimuksesta ja julkisesta keskustelusta. Historiantutkijat nostivat myös metsähistorian sekä historiatiedon itsensä käytön yhdeksi vaikeaksi historiantutkimuksen osa-alueeksi.

Historiantutkijoiden kyselyssä nousee esiin erityisesti julkisen keskustelun luonteesta ja polarisaatiosta johtuva kuormitus, joka osalla on jopa vaikuttanut oman tutkimusaiheen käsittelyn rajaamiseen tai haluttomuuteen esiintyä aiheen asiantuntijana julkisesti. Toisaalta osan vastaajista kohdalla julkisen keskustelun luonne on kasvattanut halukkuutta puhua aiheesta julkisesti. Muita kuormittavuuden lähteitä olivat aineistot itsessään, yliopistoyhteisö sekä rahoittajat. Kaiken kaikkiaan noin puolet toivoivat lisää kolleegiaalista ja institutionaalista tukea aiheiden käsittelyyn, ja osa olikin sitä jo kokenut saavansa.

Kyseessä ei ole tilastollisesti merkitsevä otos ja lisätutkimusta tarvitaan aiheeseen liittyen. Kysely tarjoaa kuitenkin näkökulmaa erityisesti siihen, millaisia aihepiirejä historian parissa työskentelevät ammattilaiset kokevat vaikeana historiana, miksi näin on ja millä tavalla aiheiden parissa työskentely vaikuttaa heidän työhönsä.

Kirjoittaja: Juho Korhonen

Sensitiiviset tarinat – Historiatiedon ja -tutkijoiden tila suomalaisessa yhteiskunnassa

Kriisiytävssä maailmassa etenkin sensitiivisen ja vaikeasti käsiteltävän historian tuntemus ja tutkimus politisoituu yhä lisää. Avoin, monipuolinen ja vapaasti tuotettu historiatieto on kuitenkin demokraattisen yhteiskunnan kulmakivi. Yhteiskuntien liikkua poispäin demokratiasta kohti autoritaarisuutta ja sulkeutumista ovat historiantulkinnat ja vapaa historiantutkimus aina ensimmäisiä uhreja.

Myös demokraattisissa yhteiskunnissa voi historia politisoitua ja arkaluontoistua esimerkiksi demokraattisten prosessien ulkopuolisten vastakkainasettelujen kärjistyessä. Sosiaalisen median aikakautena historian politisoinnista onkin tullut yksi hybridi vaikuttamisen keinoista avoimia ja demokraattisia yhteiskuntia vastaan. Tarkoituksenmukaisesti politisoituja ja tutkimustiedon vastaisia historiantulkintoja ei voi kyseenalaistaa autoritarismin omilla keinoilla, kuten sensuurilla tai ”oikeiden” tulkintojen ylistyksellä. Ainoastaan avoin, tutkimukseen pohjaava, moniääninen ja demokraattinen historiapolitiikka ja -keskustelu vastaa tällaisiin hyökkäyksiin demokratiaa kohtaan. Aivan kuten muutkin yhteiskunnan osa-alueet, tarvitsee siis historiaakin oman kriisivarautumisensa. Erityisesti sensitiivisen historiatiedon ja historiantutkimuksen tila, sen moninaisuus ja avoimuus toimivat erinomaisesti yhteiskunnan demokraattisen resilienssin eli kriisinkestävyyden lakmustesteinä.

Emeritusprofessori Sirkka Ahonen kirjoittaa, että syvällinen historiatuntemus ei tarkoita sitä mikä on oikea ja mikä väärä tulkinta vaan se toimii ennen muuta äyllisen itsepuolustuksen välineenä sekä antaa valmiudet torjua historiallisen tiedon manipulaatioita!. Tämä tarkoittaa oikeutta ja kykyä lähdekritiikkiin ja ymmärrystä tunnistaa, miksi historian ilmiöistä voi olla olemassa useita ristiriitaisia tulkintoja. Yhteiskuntana meiltä kuitenkin puuttuu tämä itsepuolustusvalmius, mikäli sensitiivisiä historia-aiheita ei voida avoimesti tutkia ja julkisesti käsitellä.

Professori Ahonen muistuttaa, että historia on kaksiteräinen miekka: ”Historia on vaarallista, jos sitä käytetään ilman käyttöohjetta”. Siinä missä avoimelle ja demokraattiselle historiatiedontuotannolle perustuva yhteiskunta säilyy muutoinkin avoimena ja demokraattisena, on avoin historia kuitenkin myös täynnä mahdollisuuksia politisointiin ja vastakkainasetteluun. Käyttöohje tarkoittaa sitä, että etenkin vaikeasti käsiteltävät historia-aiheet on tunnistettava yhteiskunnallisena ilmiönä eikä lakaistava maton alle, niistä on voitava keskustella historiantutkimuksellisista ja -tulkinnallisista lähtökohdista ja niiden tutkimuksen sekä tutkijoiden toimintaedellytykset on turvattava.

Historioitsijat ilman rajoja –yhdistyksen ja Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto MAL:n kysely vaikean historian parissa työskenteleville tutkijoille antaa tärkeän tilannekuvan historiapolitiikkamme tilasta.

¹ Ahonen kirjoittaa, että ”Vaaraksi voivat olla sekä koulun ulkopuoliset, poliittisten johtajien kansallismieliset historiakertomukset että yhteiskunnan eri ryhmien toisiaan poissulkevat identiteetikertomukset.” Ahonen, S. (2021). Historia on vaarallinen oppiaine. Tieteessä tapahtuu, 39(2). Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/tt/article/view/107628>.

Kysely

Kyselyyn vastasi 46 historiantutkijaa tutkijanuran eri vaiheilta, joista reilu puolet (28) oli yli 45-vuotiaita sekä reilu puolet naisia (29). Noin puolella tutkijanura oli kestänyt 16 vuotta tai kauemmin (Kuvaaja 1). Lähes kaikki vastanneet käsittelevät työssään joskus tai säännöllisesti nimenomaan sensitiivisiä historiallisia aiheita (Kuvaaja 2). Suurin osa käsittelee näitä aiheita tutkimuksessaan, yli puolet myös julkisissa esiintymisissä tai mediassa ja vähemmistö myös opetuksessa korkeakoulutasolla (Kuvaaja 3).

Kyselyyn vastanneiden tutkijoiden käsittelemien sensitiivisten ja vaikeiden historia-aiheiden kirjo on laaja ja kattaa lähes koko tutkimuskentän, mukaan lukien arvattavat ja pitkäaikaisesti vaikeiksi mielletyt aiheet Suomessa, kuten sisällissota, rasismi ja vähemmistöjen historia. Muita ongelmalliseksi tai vaikeiksi mainittuja aiheita ovat erityisesti sotahistoria, ympäristö, metsät, poliittiset ääriliikkeet, lapset, väkivalta, rasismi, vammaisuus, uskonto, ulkosuhteet, sukupuoli, kolonialismi, vähemmistöt, psykiatria/lääketiede, holokausti ja kansanmurhat. Mielenkiintoisesti myös historiatiedon itsensä käyttö on mainittu yhtenä vaikeana historiantutkimuksen osa-alueena.

Kysely vaikean historian parissa työskentelystä historiantutkijoille antaa hyvän aineiston kyseisen ilmiön hahmottamiseen ja käsittelyyn, etenkin avointen vastaustensa puolesta. Kyselyn analyysissä on huomioitava se, että vastaajat eivät välttämättä edusta ammattikuntaansa kattavasti, vaan kyselyyn ovat luultavimmin vastanneet sellaiset ammattilaiset, joita kyselyn aihepiiri erityisesti kiinnostaa (Kuvaajat 2 ja 4).

Kyseessä ei ole tilastollisesti merkitsevä otos ja lisätutkimusta tarvitaan aiheeseen liittyen. Kysely tarjoaa kuitenkin näkökulmaa erityisesti siihen, millaisia aihepiirejä historian parissa työskentelevät ammattilaiset kokevat vaikeana historiana, miksi näin on ja millä tavalla aiheiden parissa työskentely vaikuttaa heidän työhönsä.

Kyselyn perusteella voi todeta, että sensitiivisen historian ammattimaisen ja julkisen käsittelyn vaikeus on laajalti olemassa oleva ilmiö, jota ei voi sivuuttaa. Kyselyn avulla voi alkaa hahmottaa ilmiön pääasiallisia ilmenemismuotoja sekä pohtia mitä olisi jatkossa tarpeen huomioida, tutkia ja tarkastella lisää aiheeseen liittyen. Kyselyn tuloksista on myös huomattavissa, että tarvitaan koordinoituja instituutionaalisia ja julkisia toimia, jotta sensitiivinen historia tulisi sekä yhteiskunnallisesti että tutkijoilla ongelmattomasti käsiteltäväksi.

Kyselyn tuloksia

Teemat

Sensitiivisten historiallisten aiheiden kirjoon liittyen voidaan tehdä kaksi huomioita. Ensinnäkin suurin osa sensitiiviseksi koetuista aiheista on tavanomaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä kuten vammaisuus, sodat, rasismi, vähemmistöt ja sukupuoleen liittyvät kysymykset, joita kaikkia tulisi voida käsitellä avoimesti.

Avoimella historia-aiheiden käsittelyllä tarkoitetaan tutkimukseen pohjaavaa moninäkökulmaista ja -äänistä dialogia, joka sietää tiedollisia ja tulkinnallisia ristiriitoja ja puutteita, jollaiseen ylipäänsä kaikki demokraattinen yhteiskunnallinen keskustelu sekä tieteellisen tiedon tuottaminen perustuu. Sensitiivisestikin historiatiedosta tulisi voida keskustella julkisesti, vaikka se ajautuisikin välillä törmäyskurssille vahvojen uskomusten tai menneisyyttä koskevien myyttien kanssa.

Toiseksi on huomionarvoista, että Suomen sisällissota ja toinen maailmansota ovat edelleen sensitiivisten historia-aiheiden kärjessä, vaikka molemmista on jo vuosikymmeniä aikaa ja niitä on tutkimuksellisesti ehditty käsitellä monesta näkökulmasta. Tämä viittaisi niin sanottuun ongelmalliseen menneisyydenhallinnan suhteeseen näiden aiheiden osalta suomalaisessa yhteiskunnassa.

On syntynyt tarve taas uudelleen ”murtaa kansallismielisen historian myyttejä, jotka oli [historiantutkimuksellisesti] jo ajat sitten murrettu”², kuten historioitsija Jussi Jalonen kirjoittaa. Toisin sanoen, olemme aktiivisesti unohtaneet jo käsiteltyjä aiheita. Tämä on kuin heittelisi uudestaan kiviä viljapellolle, josta ne jo kertaalleen raivattiin. Myös suhde Neuvostoliittoon voidaan nostaa näiden aiheiden piiriin, vaikkakin sen käsittelyyn on ollut ajallisesti ja historiantutkimuksellisesti huomattavasti vähemmän aikaa.

Ilmastonmuutoksen myötä ympäristöhistoria on ajankohtaistunut globaalisti. Suomalaisena erikoispiirteenä voidaan lisäksi pitää parin jo pitkän tutkijanuran tehneen vastaajan esiin tuomaa erityisesti metsän käyttöön liittyvän historian sensitiivisyyttä.

Lopuksi huomionarvoista on, että vain vähemmistö (10 vastaajaa) nostaa aineiston puolesta vaikeasti käsiteltävät aiheet myös historiantutkimuksellisesti sensitiivisiksi, kuten itsemurhan ja henkilökohtaisten tragedioiden tarinat. Sensitiivisyys siis kumpuaa selkeästi enemmän teeman tai aiheen suhteesta suomalaiseen yhteiskuntaan kuin aineistosta tai tutkimuksen tekemisestä itsestään.

Julkisuus kuormittajana

Näitä huomioita luultavasti selittääkin se, että kysyttäessä mikä on tehnyt aiheiden parissa työskentelystä kuormittavaa tai millä tavoin aihetta käsitellään julkisuudessa, reilu puolet koki kuormituksen ja sensitiivisyyden kumpuavan nimenomaan yleisön reaktioista, yhteiskunnallisesta vastaanotosta ja julkisen keskustelun luonteesta.

² Jussi Jalonen. 2023. Ukrainan sota ja suomalainen historiapolitiikka. Ennen ja Nyt 2/23, 116-118.

Kysyttäessä tarkentavasti ”kokeeko mielestäsi jokin muu taho aiheet tai niiden parissa työskentelyn kuormittavana tai vaikeana?”, viittaavat vastaajat laajemmin sekä julkiseen keskusteluun kuin myös politiikkaan ja yliopistoyhteisöön. Neljä vastaajaa kirjoittaa suoraan, että ”suuri yleisö” kokee aiheen kuormittavana ja vaikeana. Vastaajat eivät siis yhtä vahvasti koe, että julkinen kuormitus syntyisi siitä, että aiheet itsessään ovat yhteiskunnalle vaikeita tai kuormittavia. Pikemminkin aiheiden käsittelyn tapa julkisuudessa tekee niistä tutkijoille kuormittavia.

Kuormittavuus ei siis useimmiten johdu aineistosta itsestään. Historiantutkijat ovat myös suurimmaksi osaksi valmiita osallistumaan julkiseen keskusteluun ja julkinen keskustelu on lähtökohtaisesti osa historioitsijan ammattia, sillä historiantulkinnat elävät ajassa ja yhteiskunnassa. Historiantulkinnat ovat tätä päivää ja tulevaa, eivätkä vain pientä tutkijajoukkoa varten. Näyttää kuitenkin siltä, että keskustelun aggressiivinen ja menneisyyden hallinnan kannalta ongelmallinen luonne estää sensitiivisten aiheiden neutraalin käsittelyn.

Näin muutamat vastasivat kysyttäessä, mikä on tehnyt aiheiden parissa työskentelystä kuormittavaa.

”Pelko julkisten esiintymisten päättämisestä rasistisiin ja naisvihamielisiin nettikeskusteluihin.”

”Reaktiot suuren yleisön puolesta saattavat olla häiritseviä.”

”Tiedeyhteisö ja rahoittajat eivät niinkään, mutta yhteiskunnassa on edelleen paljon halua ampua sanansaattaja.”

”Ristiriita moraalien ja helppouden välillä: jättääkö vaikeita aiheita käsittelemättä vai ei? Mahdollinen negatiivinen palaute, someraivo.”

Aiheen ja aineiston itsensä sensitiivisyyden vuoksi kuormittavaksi työn koki vain alle puolet samasta määrästä tutkijoita. Joskus myös aihe ja sen yhteiskunnallinen käsittely kohtasivat, kuten kyseinen tutkija vastauksessaan tuo esille:

”Aiheet ovat raskaita itselle ja kyseisille vähemmistöille, joiden kanssa asioita käy läpi, mikä taas tuottaa kuormittumisen kokemusta myös tutkijalle, ja niistä saa toisinaan todella epämiellyttävää palautetta esim. sosiaalisessa mediassa.”

Lähes kaikki vastanneet ilmoittavat aiheensa olevan ajoittain tai säännöllisesti esillä julkisessa keskustelussa (Kuvaaja 7). Yli puolet vastaajista kokee tämän julkisen keskustelun sävyn tai tavan ongelmalliseksi. Varsin merkittävää on, että noin puolet vastanneista kokee, että tutkimaansa sensitiivistä tai vaikeaa aihettaan käsitellään jollakin tavoin ongelmallisesti julkisuudessa ja noin reilu kolmannes (16 vastaajaa) rajoittaa tarkoituksella osallistumistaan julkiseen keskusteluun. Hieman pienempi, mutta kuitenkin merkittävä osa (11 vastaajaa) on jopa rajoittanut omaa aiheen tutkimustaan tai opetustaan. Kysyttäessä, kuinka aihetta käsitellään julkisuudessa, tutkijat vastasivat muun muassa näin:

”Yleensä ruusuisin lasein tai sitten yliempaattisesti uhrittaen. Musta ja valkoinen ovat väriksä, vaikka se ei ole totta, koska asiat ovat todella monimutkaisia.”

”Sekä neutraalissa akateemisessa että pöyristyneen paheksuvassa sävyssä.”

Hieman yli kolmasosaan vastaajista julkinen keskustelu on vaikuttanut niin, että he eivät halua asiantuntijoina osallistua siihen. Toisaalta pienempään osaan vastanneista tilanne on vaikuttanut niin, että he kokevat tärkeämmäksi osallistua keskusteluun.

”Olen saanut hyvää palautetta, muun muassa että työ poistaa häpeää. Olen odottanut paljon huonompaa palautetta kuin mitä olen saanut. Silti asia vaatii niin paljon pohdintaa, että se kuormittaa.”

”Ala-arvoinen kommentointi ja häirintäkampanjat lisäävät vakuuttuneisuuttani, että nämä asiat ovat tärkeitä ja niistä pitää puhua entistä enemmän ja rohkeammin.”

”On [vaikuttanut haluan osallistua julkiseen keskusteluun]. Olen kertonut omista kokemuksistani toimittajille, mutta en ole halunnut esiintyä jutuissa tunnistettavasti.”

”Olen aiemmin tuonut asiantuntemustani esiin akateemisissa piireissä ja julkaisuissakin, koska haluan että vaikeita asioita ymmärretään (ei tarkoita hyväksymistä) eikä ainoastaan omasta pöyristyksestä nauttien kauhistella. Nytemmin vältän konflikteja, eli ainoastaan vastaan jos kysytään.”

”En halua olla tutkijana riepotelevana, aihe on tunnettava todella hyvin ja silti saattaa joutua tuomituksi ”poliittiseksi””

Julkisen keskustelun yleisesti negatiivisen luonteen lisäksi vastaajat nostavat myös polarisaation ja päivänpolitiisuuden erityisiksi sensitiivisten aiheiden käsittelyä vaikeuttaviksi tekijöiksi:

”Puolesta ja vastaan kannat esiintyvät yhtä vahvoina, mutta kummankin näkemyksen ehdottomuus sävyttää keskustelua.”

”Nykyinen ilmapiiri on sellainen, että korkealtakin taholta tulee melko törkeää tekstiä jos tutkimustulos ei miellytä.”

”Siinä luullaan, että olet puolella tai vastaan - riippuu puhujasta.”

”Jos olen ”oikeassa” olen mahtava tutkija. Jos olen ”väärässä” olen sen provokaattori ja vääristelijä. Jos en tahdo sanoa musta tai valkoinen, olen huono tutkija. Tulokseni otetaan esille myös usein vain tietyn, valikoiduin, sopivin osin.”

Huomioitavaa on, että julkiseen keskusteluun osallistuttua on tutkijoiden saama palaute vastaajien mukaan yhtä lailla niin positiivista kuin negatiivista. Heidän osallistumisestaan keskusteluun siis myös kaivataan ja sitä pidetään myönteisenä huolimatta julkisen keskustelun luonteesta. Tästä huolimatta noin kolmasosa vastaajista kokee, että aiheen sensitiivisyys on kuitenkin rajoittanut sen avointa käsittelyä työssään (Kuvaaja 8). Suunnilleen sama määrä kokee, että tämä on myös vaikuttanut rahoituksen saamiseen negatiivisesti, joskin osa kokee vaikutuksen olleen myös positiivinen rahoituksen osalta (Kuvaaja 9).

Julkisen keskustelun luonne siis aiheuttaa selkeitä ongelmia historiantutkimukselle ja tutkijoille. Huomionarvoista on, että kautta eri vastauksien moni nostaa nimenomaan tutkimuksellisen objektiivisuuden tärkeäksi tavoitteekseen tai tavakseen lähestyä aihettaan ja pystyäkösen sitä käsittelemään negatiivisesta julkisesta vastaanotosta huolimatta. Kun kuitenkin moni ilmoittaa joutuvansa julkisuuden, instituutioidensa ja rahoittajien tai muun kuormittavuuden vuoksi rajoittamaan aiheensa käsittelyä, voidaan kysyä, kuinka objektiivista historiantutkimus kykenee tällaisessa tilanteessa olemaan. Erityisen ongelmalliseksi voidaan nähdä tilanteet, joissa useampi kuin yksi näistä tekijöistä yhtäaikaaisesti kuormittaa tutkijaa eikä institutionaalista tai epävirallistakaan tukea ole saatavilla.

Muut kuormittavuuden lähteet

Kahdeksan vastaajaa koki kuormittavuuden kumpuavan myös aineistosta itsestään. Muita kuormittavuuden lähteitä ovat myös yliopistoyhteisö (8 vastaajaa) sekä rahoittajat (9 vastaajaa). Vaikka jälkimmäiset syyt ovat harvinaisempia, ovat ne erityisen ongelmallisia avoimen historiantutkimuksen näkökulmasta, koska ne voivat suoremmin ohjata tutkimuskysymysten asettelua ja erityisesti sitä mihin tutkimusaiheisiin ylipäänsä tartutaan. Tässä esimerkkejä muista kuormittavuuden lähteistä kuin julkinen keskustelu:

”Aiheeni mielletään edelleen pitkälle miesten tutkimukseksi. Olen kokenut vähättelyä tutkijana, koska olen nainen. Lisäksi koen aiheeni jossain määrin itseäni leimaavina, vaikka tutkijana toimin neutraalisti ja objektiivisesti. Tutkimusaihe on toisinaan raskas myös siksi, että on vaikea asettua tutkimuskohteen asemaan, koska ei jaa samaa maailmankatsomusta.”

”Aineistot ovat äärimmäisen sensitiivisiä, niiden käsittelyä on pohdittava paljon. Aineistosta näkyvä hoito, hoidottomuus tai vallankäyttö ovat ajoittain raskasta nähtävää.”

”Yliopisto: Tiedekunnan johdon näyttää olevan vaikea tasapainoilla opiskelijoilta tulevien vaatimusten ja tutkitun tiedon välittämisen välillä”

Tuen tarve

Kysyttäessä tuen tarpeesta sensitiivisen historian parissa työskentelyyn lähes puolet tutkijoista toi esille toiveensa saada tukea työnsä kuormittavuuteen. Positiivista on, että yli puolet onkin jo saanut tukea (24 vastaajaa) (Kuvaajat 5 ja 6). Negatiivista toisaalta on se, että heistä lähes kaikki ilmoittavat saaneensa tukea ainoastaan epävirallisesti kollegoiltaan.

Historiantutkimusta ei siis tutkimusinstituutioidenkaan puolesta vielä tunnusteta niin arkaluonteiseksi tutkimusalaksi kuin tutkijat itse kokevat. Yksi tutkija vastasi, että ”toki voi keskustella kollegojen kanssa joskus - ei aina.” Suurin osa vastaajista kokee juuri keskustelun hyödylliseksi tuen muodoksi ja useampi toivoo, että keskustelemaan tuen tarjoaminen ja sen tarpeen huomioiminen tulisi instituutionaaliselta taholta. Muutama myös toivoo, että tuki perustuisi laajempaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen, kuten nämä vastaajat tiivistävät:

”Ihan yleisesti näkyvä kannanotto historian alan isoilta yhdistyksiltä ja yliopistoilta, että Suomi on maa, jossa saa harjoittaa esimerkiksi juutalaisuuteen liittyvää tutkimustyötä ja tieteen popularisointia ilman että siitä pitäisi joutua ihan jopa muiden historioitsijoiden sabotointiyritysten kohteeksi.”

”Vertaistuki ja yliopistojen johtajien selkeä julkinen kannanotto tutkimuiden ja tutkimuksen puolesta. Nyt somessa nousee helposti ikäviä kampanjoita tutkijoita vastaan.”

Sensitiivisen menneisyydenhallinnan merkitys

Kyselyn vastaukset antavat aihetta pohtia tarkemmin kuinka sensitiivistä historiaa voisi käsitellä ja miksi sensitiivisten historia-aiheiden käsittely on tärkeää. Historian tuntemus raamittaa kuinka nykypäivän politiikka liitetään niin menneeseen kuin mahdollisiin tulevaisuuden näkyymiin. Esimerkiksi kyselyyn vastanneiden tutkijoiden esille nostama toiseen maailmansotaan liittyvän historian sensitiivisyys on tullut esille päivänpolitiikassa Venäjän hyökkäyssodan alettua Ukrainassa helmikuussa 2022. Kuitenkin, esimerkiksi dosentti Miina Kaarkoski Maanpuolustuskorkeakoulusta kirjoittaa, että ”monipuolinen keskustelu ei heikennä vaan vahvistaa Nato-Suomea”³.

Demokraattisen yhteiskunnan resilienssin eli kriisinkestävyyden kannalta olisikin tärkeää, että avoin ja monimuotoinen historiatuntemus ja historiantutkimus nähtäisiin samalla tavoin tärkeänä kuin vaikkapa vapaan lehdistön rooli. Päivän politiikka ei saisi alkaa määrittää historian rajoja eikä yhteiskunnallinen keskustelu suoraan arvottaa tiettyjä historian teemoja tai tutkimuslähtökohtia hyviksi ja toisia huonoiksi, etenkin jos tuo keskustelu on samaan aikaan polarisoivaa ja siinä ilmenee epäluuloja avointa ja tutkimukseen pohjaavaa historiatietoa kohtaan. Puhumattakaan siitä, että yhteiskunnallinen keskustelu alkaa rajoittaa yksittäisten tutkijoiden ammatillisia valmiuksia tehdä työtänsä, kuten voimme kyselyn perusteella havaita jo osittain tapahtuvan. Lisätutkimusta kuitenkin kaivattaisiin ilmiön laajuuden, sen rajojen ja sen tarkempien tutkimuksellisten sekä yhteiskunnallisten seuraamusten ymmärtämiseksi.

Jatkoa ajatellen olisikin mielenkiintoista pohtia tarkemmin tieteellisen ja objektiivisen historiantutkimuksen suhdetta sensitiivisten historia-aiheiden julkisen käsittelyn ongelmallisuuteen. Kuten kyselyn tuloksetkin osoittavat, objektiivisuudella ei tässä tarkoiteta yhtä oikeaa historiantulkintaa, vaan historianalan vapaata ja riippumatonta osallisuutta yhteiskunnalliseen keskusteluun ja kansakunnan omakuvan muovaamiseen.

Mitä ongelmallisempaa sensitiivisen ja vaikean historian käsittely on, sitä vaikeammaksi tulee myös säilyttää alan objektiivisuus. Nämä kaksi kehityskulkua voivat siis ruokkia toisiaan. Toisaalta olisi tarpeen tarkastella sitä kuinka objektiivista historiantutkimus Suomessa ylipäänsä voi olla ja tulisiko

³ Kaarkoski myös tarkentaa, että ”jännitteitä sisältävien kysymysten ja jopa eriävien mielipiteiden avoimempi käsittely voi vahvistaa turvallisuuttamme ja puolustustamme”. Meidän on ” pystyttävä katsomaan syvemmälle kansalaiskäsitteisiin, jotta pinnan alla kuplivista asioista voidaan käydä sellaista keskustelua, joka lisää ymmärrystä vastakkaisistakin näkökulmista”. Hän jatkaa, ”keskustelu erilaisista näkemyksistä ei automaattisesti heikennä maanpuolustukseen liittyvää yksimielisyyttä, vaan se voi tehdä valinnoista ja niiden merkityksestä ymmärrettävämpiä”. Miina Kaarkoski. Monipuolinen keskustelu ei heikennä vaan vahvistaa Nato-Suomea. MustRead, 27.5.2024.

kiinnittää enemmän huomiota ja voimavaroja siihen, kuinka yhteiskunnallinen konteksti muokkaa tutkimusmahdollisuuksia.

Kyselyn perusteella voimmekin tulkita, että yksi laajempi ongelma on se, että historiatutkimuksen luonnetta juuri tutkimuksena ei ymmärretä eikä osata eriyttää muista yhteiskunnallisen keskustelun, identiteetin ja omakuvan lähteistä. Vaikuttaisi siltä, että historiantutkimus tulkitaan usein suoraan osaksi jonkinlaista politiikkaa tai identiteettiä ja nähdään siksi esimerkiksi vain mustavalkoisina faktoina, kuten yksi vastaaja määritteli.

Vähintäänkin tutkijoille itselleen, osana heidän ammatillisia edellytyksiään, olisi tärkeää, että yhteiskunta tunnistaa ja tunnustaa tämän asioiden laidan selkeämmin ja pyrkii kohti avointa historiapolitiikkaa myös sensitiivisten aiheiden osalta.

Pahimmillaan tilanne johtaa jo nyt ongelmallisiin seuraamuksiin: ”Olen kieltänyt oppilaita ottamasta esim. saamelaiskulttuuria pro gradun aiheeksi”, kuten yksi vastaaja ilmoittaa. Tämän kaltainen itsesensurointi on ääriesimerkki, mutta kysely osoittaa, että historiantutkimuksen ongelmallinen paikka ja rooli yhteiskunnassa jollain tavoin muokkaa ja määrittää jo nyt tutkimuksen rajoja ja suuntaviivoja. Kolmannes vastaajista onkin jo rajoittanut aiheensa avointa käsittelyä (Kuvaaja 8).

Lisäksi voidaan kyselyn perusteella todeta, että joka tapauksessa sensitiivisestä historiasta käytävän keskustelun haasteet olisi hyvä tunnistaa ilmiönä itsessään ja siitä tulisi puhua selkeämmin juuri tästä näkökulmasta. Rajallisen kyselymme perusteella näyttää siltä, että on olemassa yhteiskunnallisen ja institutionaalisen valmius- ja varautumiskyvyn puute sensitiivisen historian suhteen. Emme yhteiskuntana ymmärrä historiantutkimuksen roolia osana demokraattista politiikkaa ja demokratian varautumiskyvyn ylläpitämistä – osana älyllistä itsepuolustusta, kuten Ahonen toteaa – ja siksi lähestymme sitä usein ongelmallisesti tai näemme sen osana jotain muuta yhteiskunnan ilmiötä. Etenkin, jos demokraattinen tilanteemme heikentyisi, voisi historiatuntemus ajautua kriisiin, jos tätä ei tunnisteta. Tämän kaltaisia vaarallisia kehityskulkuja olemme valitettavasti voineet jo todistaa maailmalla demokraattisissakin yhteiskunnissa.

Sensitiivisen historian käsittelyn vaikeudessa voidaan siis tulkita olevan kyse resurssien, mutta jopa enemmän julkisen ymmärryksen puutteesta, jota voidaan jopa pitää yhteiskunnallisen varautumisen vajeena. Historian politisointi, manipulointi ja polarisointi on seurausta tästä ja altistaa demokratiamme hybridivaikuttamiselle.

Johtopäätöksiä

Kyselytutkimus osoittaa, että useat historiatiedon ja tutkimuksen osa-alueet koetaan yhteiskunnan näkökulmasta sensitiivisiksi. Tämä johtuu historiantulkintojen politisoinnista osana päivänpolitiikkaa, tutkijoille ohjatun tuen puutteesta, politiikan polarisaatiosta sekä yhteiskunnallisen keskustelun ongelmallisesta suhteesta historiatuntemukseen kuin myös koko sensitiivisen historiatutkimuksen ohittamisesta omana ilmiönään.

Nämä ongelmat toistuvat niin julkisessa keskustelussa kuin myös tutkijoiden institutionaalisessa ympäristössä. Sensitiivisiin historioihin voidaan valitettavasti laskea mukaan myös aiheita, joita meidän

tulisi jo voida käsitellä avoimesti, kuten Suomen sisällissota ja toinen maailmansota. Näin ainakin sikäli, mikäli yhteiskuntamme pyrkii avoimeen ja demokraattiseen menneisyydenhallintaan.

Kyselytutkimus tuo erityisesti esiin kuinka tärkeää on tunnistaa ja eritellä sensitiiviseen historiantutkimukseen eri tavoin vaikuttavat yhteiskunnalliset tekijät. Tulisi pohtia ja tutkia tarkemmin miksi juuri tietyt aiheet tehdään ja koetaan sensitiivisiksi, vaikka historiantutkimuksellisesti ne eivät sitä välttämättä ole.

Sensitiivisten aiheiden parissa työskentelevät historiantutkijat saavat niin positiivista kuin negatiivista palautetta eri tahoilta. Tämä sekä rajoittaa tutkijoiden osallistumista julkiseen keskusteluun että myös kannustaa osaa tutkijoita osallistumaan lisää. Tärkeää olisi kuitenkin huomata, että tutkijoiden pitäisi voida osallistua keskusteluun omista ja tutkimuksellisista lähtökohdistaan.

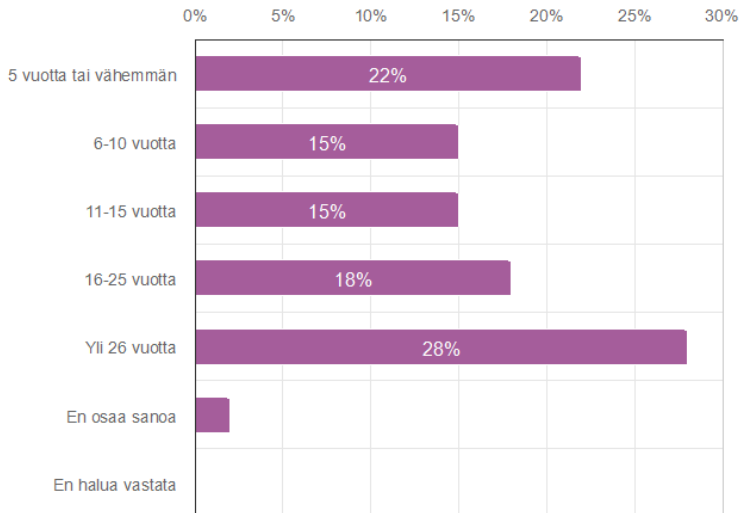
Yksin palautteen ja yhteiskunnallisen suhtautumisen luonne ei saisi vaikuttaa tutkimuksen kulkuun ja tutkijoiden työhön eikä siihen, kuinka ja mistä historiatiedosta voidaan ja halutaan keskustella. Toisin sanoen, julkisen keskustelun ilmapiirin ei pitäisi ennalta määrittää historiatiedon rajoja, vaikka onkin tavallista, että jotkin aiheet nostattavat suurempia intohimoja yhteiskunnallisessa keskustelussa kuin toiset. Historiantutkijoiden, instituutioiden ja yhteiskunnallisten toimijoiden tulisi toisaalta suojata sensitiivisten historia-aiheiden vapaa tutkimus ja toisaalta mahdollistaa monipuolinen julkinen keskustelu näistä aiheista.

Kyselyn osoittama yhteiskunnallisen ja institutionaalisen valmius- ja varautumiskyvyn puute sensitiivisen historian suhteen voi muodostua heikkoudeksi etenkin nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa. Kyseessä on niin resurssien kuin ymmärryksenkin puute, alkaen siitä, että avointa ja demokraattista historiatuntemusta ei nähdä osana demokraattista varautumistamme, vaikka tiedämme sen tärkeyden ja roolin osana demokratian takapakkia muissa maissa. Historiatuntemuksen politisointi ja polarisointi on seurausta tästä varautumiskyvyn puutteesta.

Liite I: Kyselyn antia kuvaajina

Kuvaaja 1. Koko tutkijan urasi pituus yhteenlaskettuna

Vastaajien määrä: 46

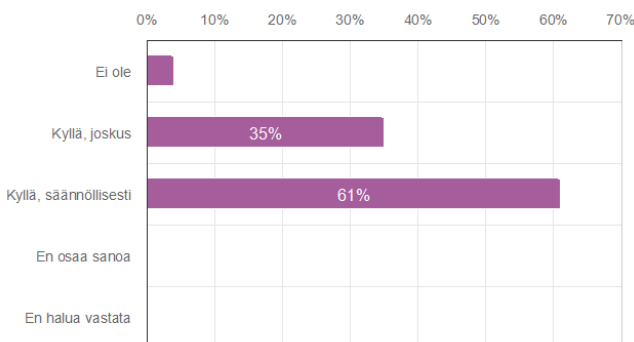

	n	Prosentti
5 vuotta tai vähemmän	10	21,7%
6-10 vuotta	7	15,2%
11-15 vuotta	7	15,2%
16-25 vuotta	8	17,4%
Yli 26 vuotta	13	28,3%
En osaa sanoa	1	2,2%
En halua vastata	0	0,0%

Kuvaaja 2. Onko nykyiseen tai viimeisimpään tutkimustyöhösi kuulunut vaikeiden tai sensitiivisten historiallisten aiheiden parissa työskentelyä?

"Ei ole" -vastausvaihtoehto vie sinut kyselyn loppuun, jossa voit kertoa aiemmista työkokemuksistasi tai muutoin kommentoida aihetta.

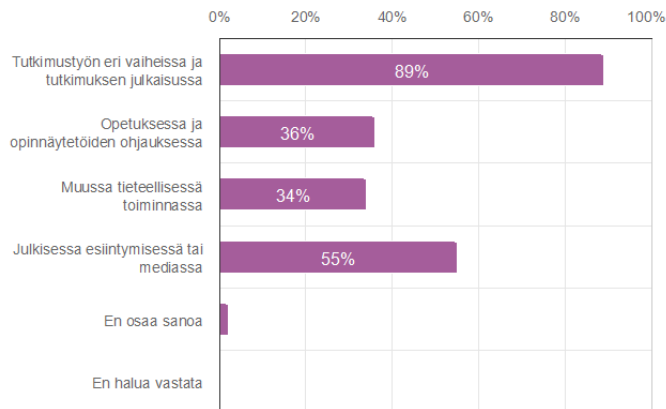
Vastaajien määrä: 46

	n	Prosentti
Ei ole	2	4,3%
Kyllä, joskus	16	34,8%
Kyllä, säännöllisesti	28	60,9%
En osaa sanoa	0	0,0%
En halua vastata	0	0,0%

Kuvaaja 3. Mikäli olet työssäsi käsitellyt vaikeita tai sensitiivisiä historiallisia aiheita, mitä työsi osa-alueita tämä on koskenut? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

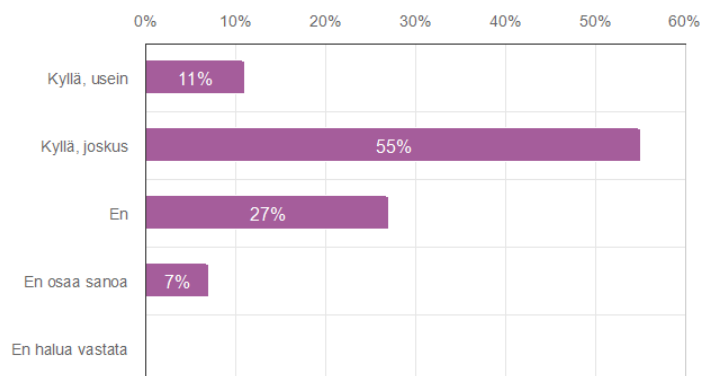
Vastaajien määrä: 44, valittujen vastausten lukumäärä: 95

	n	Prosentti
Tutkimustyön eri vaiheissa ja tutkimuksen julkaisussa	39	88,6%
Opetuksessa ja opinnäytetöiden ohjauksessa	16	36,4%
Muussa tieteellisessä toiminnassa	15	34,1%
Julkisessa esiintymisessä tai mediassa	24	54,5%
En osaa sanoa	1	2,3%
En halua vastata	0	0,0%

Kuvaaja 4. Oletko itse kokenut näiden aiheiden parissa työskentelyn kuormittavana?

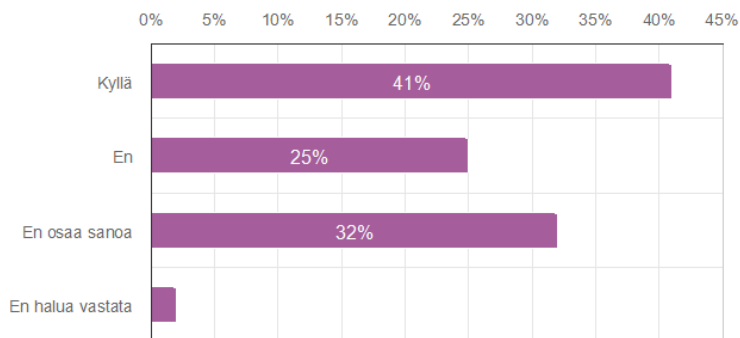
Vastaajien määrä: 44

	n	Prosentti
Kyllä, usein	5	11,4%
Kyllä, joskus	24	54,5%
En	12	27,3%
En osaa sanoa	3	6,8%
En halua vastata	0	0,0%

Kuvaaja 5. Kaipaisitko työsi puolesta jonkinlaista tukea aiheiden käsittelyyn?

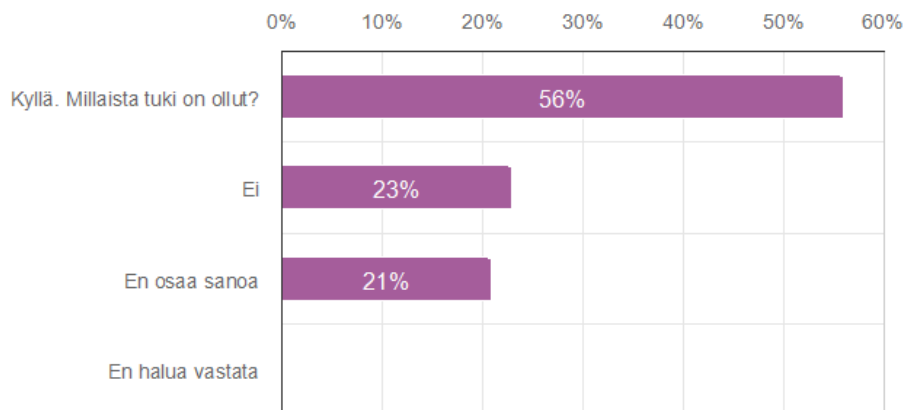
Vastaajien määrä: 44

	n	Prosentti
Kyllä	18	40,9%
En	11	25,0%
En osaa sanoa	14	31,8%
En halua vastata	1	2,3%

Kuvaaja 6. Onko sinulla ollut työssäsi mahdollisuus tuen saamiseen?

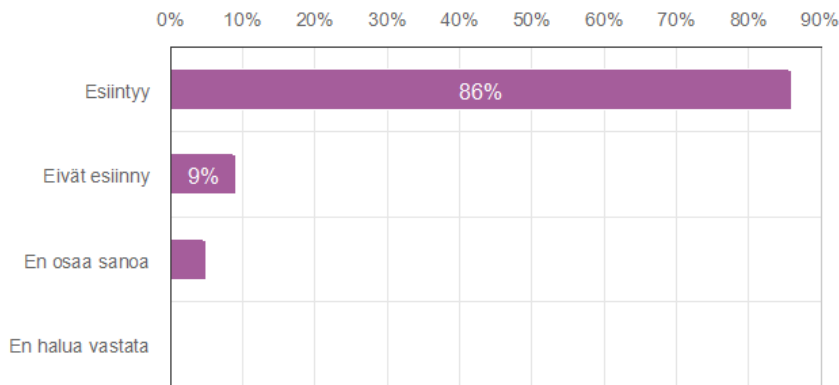
Vastaajien määrä: 43

	n	Prosentti
Kyllä. Millaista tuki on ollut?	24	55,8%
Ei	10	23,3%
En osaa sanoa	9	20,9%
En halua vastata	0	0,0%

Kuvaaja 7. Esiintyvätkö työssäsi käsittelemäsi aiheet tai jokin niistä ajoittain tai säännöllisesti julkisessa keskustelussa?

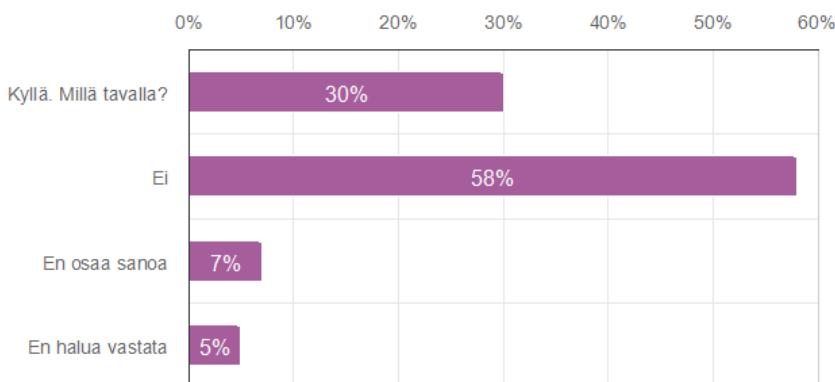
Vastaajien määrä: 44

	n	Prosentti
Esiintyy	38	86,4%
Eivät esiinny	4	9,1%
En osaa sanoa	2	4,5%
En halua vastata	0	0,0%

Kuvaaja 8. Onko joidenkin historiallisten aiheiden sensitiivisyys kokemuksesi perusteella rajoittanut tai estänyt niiden avointa käsittelyä työssäsi?

Vastaajien määrä: 43

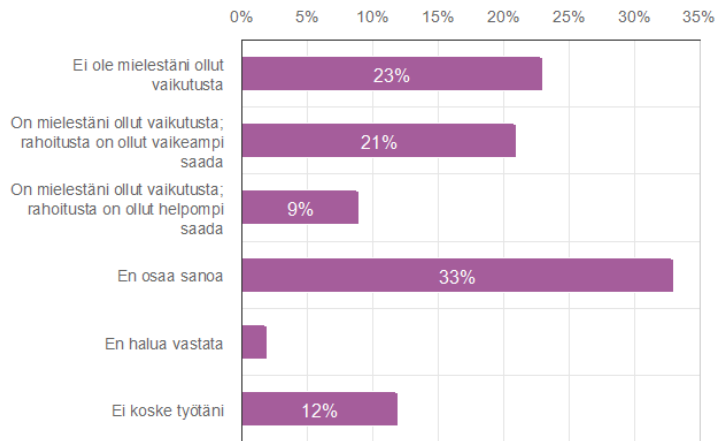

	n	Prosentti
Kyllä. Millä tavalla?	13	30,2%

Ei	25	58,1%
En osaa sanoa	3	7,0%
En halua vastata	2	4,7%

Kuvaaja 9. Onko mielestäsi vaikeiden tai sensitiivisten historiallisten aiheiden käsittelyllä ollut vaikutusta rahoituksen saamiseen aihetta käsitteleviin hankkeisiin?

Vastaajien määrä: 43

	n	Prosentti
Ei ole mielestäni ollut vaikutusta	10	23,3%
On mielestäni ollut vaikutusta; rahoitusta on ollut vaikeampi saada	9	20,9%
On mielestäni ollut vaikutusta; rahoitusta on ollut helpompi saada	4	9,3%
En osaa sanoa	14	32,6%
En halua vastata	1	2,3%
Ei koske työtäni	5	11,6%

Liite 2: Kysely vaikeasta historiasta museoammattilaisille: kyselyn saateteksti sekä kysymykset

Kysely vaikeasta historiasta historiantutkijoille

Historia ja sen käsittely museoissa ja historiantutkimuksessa herättää usein tunteita. Menneisyys on täynnä tapahtumia, jotka ovat monin tavoin raskaita ja kuormittavia tai niiden käsittelyyn liittyy merkittävää historiapoliittista mielenkiintoa tässä hetkessä. Tällaista historiaa kutsumme tässä kyselyssä vaikeaksi historiaksi. Joskus nämä aiheet ovat itsessään raskaita niiden parissa työskentelevälle ammattilaiselle, joskus taas esimerkiksi museoasiakkaille tai suurelle yleisölle.

Julkinen keskustelu vaikean historian tulkinnoista kärjistyy varsinkin sosiaalisessa mediassa ajoittain konflikteiksi. Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto MAL ja Historioitsijat ilman rajoja Suomessa ry selvittävät kyselyiden avulla historian parissa työskentelevien ammattilaisten kokemuksia vaikeiden historiallisten aiheiden käsittelystä museotyössä ja historiantutkimuksessa. Sekä historiantutkijoille että museoammattilaisille on tehty omat kyselynsä.

Tämä kysely on suunnattu historiantutkijoille (myös väitöskirjatutkijat), jotka työskentelevät esimerkiksi yliopistoissa tai vapaina tutkijoina. Jos työskentelet tutkijana museossa, vastaathan museoammattilaisille suunnattuun kyselyyn.

Kyselyiden avulla selvitämme, millaiset aiheet historiantutkijat ja museoammattilaiset kokevat erityisen vaikeiksi, kuormittaviksi tai sensitiivisiksi, sekä miten näiden aiheiden käsittely vaikuttaa heidän työhyvinvointiinsa ja ammatilliseen rooliinsa.

Kyselyiden vastauksista koostetaan raportti, jota hyödynnetään Historioitsijat ilman rajoja - yhdistyksen ja Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliiton viestinnässä ja tulevan toiminnan suunnittelun apuna. Kyselyiden tuloksia voidaan käyttää myös aihetta käsittelevässä tutkimuksessa.

Emme kerää kyselyssä suoria tunnistetietoja, kuten nimeä tai syntymäaikaa. Ethän kirjoita myöskään avoimiin vastauksiin sellaisia tietoja, joista sinut voitaisiin tunnistaa. Voit tutustua kyselyiden tietosuojailmoitukseen täällä.

Kyselyyn voi vastata 17.4.-12.5.2024 välisenä aikana.

Kyselyyn vastaamiseen menee arviolta 5-15 minuuttia aikaa.

Lisätietoja:

Heta Hedman, pääsihteeri / Historioitsijat ilman rajoja ry.
heta.hedman@hwb.fi

Tuulia-Tuulia Tummuvuori, järjestökoordinaattori / Museo- ja kulttuuriperintöalan ammattiliitto MAL ry.
tuulia-tuulia.tummuvuori@malry.fi

I. Suostumus kyselyvastausten käyttämiseen osana kyselytutkimusta *

Annan luvan antamieni vastausten tallentamiseen ja käsittelyyn osana kyselytutkimusta

2. Ikäryhmä *

- 18 - 25 vuotta
- 26 - 35 vuotta
- 36 - 45 vuotta
- 46 - 55 vuotta
- 56 - 65 vuotta
- 66 vuotta tai vanhempi
- En halua vastata

3. Sukupuoli *

- Nainen
- Mies
- Muu
- En osaa sanoa
- En halua vastata

4. Koko tutkijan urasi pituus yhteenlaskettuna

- 5 vuotta tai vähemmän
- 6-10 vuotta
- 11-15 vuotta
- 16-25 vuotta
- Yli 26 vuotta
- En osaa sanoa
- En halua vastata

5. Viimeisimmän tutkimusalan työpaikkasi työnantaja

Jos teet töitä yhtäaikaan useammassa alan työpaikassa, valitse minkä työpaikan perusteella vastaat kyselyyn.

- Valtio
- Kunta tai kuntayhtymä
- Korkeakoulu
- Säätiö tai yhdistys
- Yritys
- Olen/olin yrittäjä/ammattinharjoittaja
- Työskentelen/työskentelin apurahalla
- Muu, mikä?
- En osaa sanoa
- En halua vastata

7. Onko nykyiseen tai viimeisimpään tutkimustyöhösi kuulunut vaikeiden tai sensitiivisten historiallisten aiheiden parissa työskentelyä?

"Ei ole" -vastausvaihtoehto vie sinut kyselyn loppuun, jossa voit kertoa aiemmista työkokemuksistasi tai muutoin kommentoida aihetta.

- Ei ole
- Kyllä, joskus
- Kyllä, säännöllisesti
- En osaa sanoa
- En halua vastata

Vastaa seuraaviin tutkimustyötä käsitteleviin kysymyksiin nykyisen tai viimeisimmän tutkijan työsi perusteella.

Jos haluat kertoa varhaisemmasta tutkijan työstäsi vaikean historian parissa, voit tehdä sen kyselyn lopussa.

8. Mikäli olet työssäsi käsitellyt vaikeita tai sensitiivisiä historiallisia aiheita, mitä työsi osa-alueita tämä on koskenut? Voit valita useampia vaihtoehtoja.

- Tutkimustyön eri vaiheissa ja tutkimuksen julkaisussa
- Opetuksessa ja opinnäytetöiden ohjauksessa
- Muussa tieteellisessä toiminnassa
- Julkisessa esiintymisessä tai mediassa
- En osaa sanoa
- En halua vastata

9. Mikäli työhösi on kuulunut vaikeiden historiallisten aiheiden parissa työskentelyä, millaisista aiheista on ollut kyse?

10. Oletko itse kokenut näiden aiheiden parissa työskentelyn kuormittavana?

- Kyllä, usein
- Kyllä, joskus
- En
- En osaa sanoa
- En halua vastata

11. Jos vastasit edelliseen kysymykseen kyllä, niin mikä on tehnyt näiden aiheiden parissa työskentelystä kuormittavaa?

12. Kokeeko mielestäsi jokin muu taho aiheet tai niiden parissa työskentelyn kuormittavana tai vaikeana? Jos kyllä, miksi tai miten asia ilmenee?
Esim. työnantaja/työyhteisö, rahoittaja, yhteistyökumppani, suuri yleisö tms.

13. Kaipaisitko työsi puolesta jonkinlaista tukea aiheiden käsittelyyn?

- Kyllä
- En
- En osaa sanoa
- En halua vastata

14. Onko sinulla ollut työssäsi mahdollisuus tuen saamiseen?

- Kyllä. Millaista tuki on ollut?
- Ei
- En osaa sanoa
- En halua vastata

15. Millaisen tuen näkisit hyödyllisenä?

Vastaa seuraaviin kysymyksiin nykyisen tai viimeisimmän tutkijan työsi perusteella.

16. Kuuluuko työhösi yliopisto-opiskelijoiden tai väitöskirjatutkijoiden opetusta ja/tai ohjausta?

- Kyllä
- Ei
- En osaa sanoa
- En halua vastata

17. Onko historiallisia aiheita, joiden arvioit olevan opiskelijoille/ohjattaville vaikeita tai sensitiivisiä? Mitä nämä aiheet ovat? Miten opiskelijat/ohjattavat tuovat tämän ilmi?

18. Onko opiskelijoille/ohjattaville tarjolla tukea vaikeiden tai sensitiivisten aiheiden käsittelyyn opetustilanteissa tai muutoin osana opintoja?

- Kyllä. Millaista?
- Ei
- En osaa sanoa
- En halua vastata

19. Jos haluat kertoa vielä lisää vaikean historian parissa työskentelystä osana yliopisto-opiskelijoiden tai väitöskirjatutkijoiden opetusta ja ohjausta, voit tehdä sen tässä.

20. Esiintyvätkö työssäsi käsittelemäsi aiheet tai jokin niistä ajoittain tai säännöllisesti julkisessa keskustelussa?

- Esiintyy
- Eivät esiinny
- En osaa sanoa
- En halua vastata

21. Jos aihetta käsitellään julkisessa keskustelussa, millä tavoin tai millaisessa sävyssä aihetta käsitellään?

22. Onko mahdollisella julkisella keskustelulla ollut vaikutusta halukkuuteesi tuoda asiantuntemustasi esiin tai ottaa kantaa aiheeseen liittyvään julkiseen keskusteluun asiantuntijaroolissa? Millä tavalla?

23. Minkälaista palautetta olet saanut vaikeiden historiallisten aiheiden mahdollisesta käsittelystä julkisessa keskustelussa?

24. Onko joidenkin historiallisten aiheiden sensitiivisyys kokemuksesi perusteella rajoittanut tai estänyt niiden avointa käsittelyä työssäsi?

- Kyllä. Millä tavalla?
- Ei
- En osaa sanoa
- En halua vastata

25. Onko mielestäsi vaikeiden tai sensitiivisten historiallisten aiheiden käsittelyllä ollut vaikutusta rahoituksen saamiseen aihetta käsitteleviin hankkeisiin?

- Ei ole mielestäni ollut vaikutusta
- On mielestäni ollut vaikutusta; rahoitusta on ollut vaikeampi saada
- On mielestäni ollut vaikutusta; rahoitusta on ollut helpompi saada
- En osaa sanoa
- En halua vastata
- Ei koske työtäni

26. Jos haluat kertoa kokemuksistasi vaikean historian parissa työskentelystä esimerkiksi jossain aiemmassa tutkimustyössäsi tai muutoin kommentoida aihetta, voit tehdä sen tässä.

27. Voiko avoimiin kysymyksiin antamiasi vastauksia lainata suorina sitaatteina kyselyn raportissa tai muussa viestinnässä? *

- Kyllä, vastauksiani voi käyttää suorina sitaatteina.
- Ei, en halua että avoimia vastauksiani käytetään suorina sitaatteina.

Kiitos vastauksistasi!